

Klimathotet - en illasinnad konspiration av världens forskare?

Debattartikel NA 171223

I forskningsvärlden råder stor enighet om att människan har och har haft stor inverkan på klimatet. Nyligen gick 15 000 forskare i världen gemensamt ut med en varning till mänskligheten om att utvecklingen måste vändas om jorden skall räddas – och det är bråttom.

Förnekare av klimatkrisen hörs i debatten, exempelvis på denna debattsida den 4/12, då Mats Kälvemark, Evert Andersson och Göran Wickström påstår att det inte finns någon trend att jordens medeltemperatur ökar utan att det rör sig om naturliga variationer. De anser att människan inte i någon omfattning påverkar de långa skeendena på planeten. Det vore intressant att höra om de anser att det finns områden där gränsen för vad planeten tål överskrids: exempelvis av resursuttag, avfallsbelastning, avskogning, asfaltering av åkermark, slöseri med färskvatten, okontrollerade flöden av kväve och fosfor, ökning av hälsofarliga luftpartiklar, nya kemiska substanser i miljön, inklusive plastpartiklar i hav och sjöar. Allt detta kan väl inte anses vara naturliga variationer som människan inte påverkar?

Vetenskapshistorikerna Oreskes och Conway har visat att det brukar röra sig om en handfull politiskt konservativa forskare med stark knytning till industriella intressen. Det har till exempel hänt i forskning om risker och skador vid rökning, hög alkoholkonsumtion, DDT, asbest och nu om klimatkrisen.

I vetenskapliga sammanhang brukar man tala om evidensstyrka och beviskraften avgörs av bästa möjliga systematiska belägg. Ju fler samstämmiga studier som genomförts i enlighet med i förväg fastställda kriterier, desto starkare är bevisvärdet. För den globala uppvärmningen är evidensen utomordentlig stark.

När ny kunskap alltmer ifrågasätter gällande föreställningar och värderingar och särskilt om maktpositioner och starka ekonomiska intressen hotas, dyker det ofta upp så kallade ”merchants of doubt”, handelsresande i tvivel, som tar fram vilseledande information. Vetenskapshistorikerna Oreskes och Conway har visat att det brukar röra sig om en handfull politiskt konservativa forskare med stark knytning till industriella intressen. Det har till exempel hänt i forskning om risker och skador vid rökning, hög alkoholkonsumtion, DDT, asbest och nu om klimatkrisen.

Var befinner sig den Roy Spencer som debattörerna ovan refererar till i detta perspektiv? Han är forskare i meteorologi, men har också skrivit om att han alltmer börjar inse att kreationsteorin om jordens och arternas uppkomst (att jorden och dess ekosystem är skapade av Gud med en särskild avsikt) har starkare vetenskaplig bas än evolutionsteorin. Han är ledamot i styrelserna för Cornwell Alliance, en konservativ kristen policygrupp som har som syfte att främja kreationsteorin och marknadslösningar på miljöfrågor, och Georg C Marshall-institutet, en konservativ tankesmedja, som finansierats bland annat av Exxon Mobil och han får forskningsanslag från Peabody Energy, världens största privata kolföretag. Inte helt förtroendeingivande CV för en klimatforskare. Den franska filosofen Jean-François Lyotard varnade för att vetenskaplig kunskap skulle komma att fjärras från frågor om sanning. I stället för att fråga är det sant, fråga hur kan det tjäna våra syften. Hans varning har visat sig vara befogad.

Tidigare forskning har konsekvent visat att det är vanligare bland politiskt konservativa individer att förneka klimatförändringar.

Psykologiforskaren Kirsti Jylhä vid Uppsala universitet har i en doktorsavhandling undersökt om det finns människor som är mer benägna än andra att ta till sig vilseledande information. Tidigare forskning har konsekvent visat att det är vanligare bland politiskt konservativa individer att förneka klimatförändringar. Jylhä undersökte detta samband vidare och mer i detalj. Studierna omfattade ideologiska- och personlighetsvariabler som har samband med politisk ideologi och hon prövade om dessa variabler korrelerar med förnekelse av klimatförändringar. Resultaten visade att förnekelse av klimatförändringar har samband med politisk orientering, auktoritära attityder och ovilja till förändring, samt med en kallhamrad personlighet (låg empati och hög dominans), trångsynt personlighet (låg öppenhet för erfarenhet), en benägenhet att undvika oro, och med manligt kön. En variabel, den så kallade 'social dominansorientering' (SDO), visade sig dock kunna förklara alla dessa kopplingar helt eller delvis. Social dominansorientering handlar om acceptans för och förespråkandet av hierarkiska och dominanta relationer mellan sociala grupper. Accepterar man hierarkier så accepterar man också människans dominans över naturen.

Med sådana vänner som Roy Spencer förstår man att debattörerna måste konstruera en gigantisk konspirationsteori att alla världens forskare och experter (som benämns charlataner!) fabricerar argument för sin karriär och sin försörjning av skattemedel.

Ingemar Berglund

Sven Larsson

Tankesmedjan Omvända vär(l)den, Örebro

Publicerad på NA debatt 171223